NGA ANGAZHIMI FORMAL TE INSTITUCIONALIZIMI I BARAZISË GJINORE: ANALIZË E PLANIT VENDOR TË VEPRIMIT PËR BARAZINË GJINORE NË BASHKINË KORÇË

Viola DOLANI
Departamenti i Shkencave Sociale
Universiteti "Fan S. Noli"
Doktorante
Fakulteti i Shkencave Shoqërore Bashkëkohore
Universiteti i Evropës Juglindore
vd30489@seeu.edu.mk

Abstrakt
Institucionalizimi i perspektivës gjinore në qeverisjen vendore kërkon më shumë sesa përfshirjen e objektivave për barazi në dokumentet strategjike. Ai varet nga lidhja ndërmjet prioriteteve, përgjegjësive institucionale, burimeve financiare dhe mekanizmave të zbatimit e monitorimit. Ky artikull shqyrton shkallën në të cilën Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030 i Bashkisë Korçë e përkthen angazhimin për barazi gjinore në instrumente të planifikimit dhe financimit. Studimi përdor një qasje cilësore dhe modelin e studimit të rastit, duke analizuar planin vendor dhe informacionin e sistemuar mbi kostot sipas fushave, burimet e financimit dhe lidhjen me Programin Buxhetor Afatmesëm (PBA). Në këtë mënyrë, studimi synon të identifikojë përputhjen ndërmjet angazhimeve formale dhe instrumenteve institucionale të nevojshme për zbatimin e tyre. Kontributi i artikullit qëndron në ofrimin e një kuadri analitik për të vlerësuar jo vetëm praninë e objektivave të barazisë gjinore në dokumentet vendore, por edhe kushtet institucionale dhe financiare që mundësojnë realizimin e tyre. Kuadri analitik mbështetet në konceptin e integrimit gjinor dhe në rrjetin e institucionalizimit të Levy-t (1996). Gjetjet paraprake tregojnë se plani përmban fusha të dallueshme ndërhyrjeje, kosto të parashikuara, tregues dhe struktura përgjegjëse, ndërsa pjesa më e madhe e kostos së raportuar lidhet me parandalimin dhe adresimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave.

Fjalë kyçe: *barazi gjinore; qeverisje vendore; institucionalizim; buxhetim i përgjegjshëm gjinor; planifikim buxhetor.*

FROM FORMAL COMMITMENT TO THE INSTITUTIONALIZATION OF GENDER EQUALITY: AN ANALYSIS OF THE LOCAL GENDER EQUALITY ACTION PLAN IN THE MUNICIPALITY OF KORÇË

Abstract

The institutionalization of the gender perspective in local governance requires more than the inclusion of gender equality objectives in strategic documents. It depends on the links between priorities, institutional responsibilities, financial resources and implementation and monitoring mechanisms. This article examines the extent to which the Korça Municipality Local Action Plan for Gender Equality 2025–2030 translates its commitment to gender equality into planning and financing instruments. The study adopts a qualitative approach and a case study design, analyzing the local action plan and the systematized information on costs by intervention area, funding sources, and the alignment with the Medium-Term Budget Programme (MTBP). In this way, the study aims to identify the degree of alignment between formal commitments and the institutional instruments required for their implementation. The article's contribution lies in providing an analytical framework for assessing not only the presence of gender equality objectives in local policy documents, but also the institutional and financial conditions that enable their realization. The analytical framework draws on the concept of gender mainstreaming and Levy's (1996) web of institutionalization. Preliminary results indicate that the plan identifies distinct areas of intervention, estimated costs, indicators, and responsible structures, while the largest share of the reported costs is associated with the prevention of and response to violence against women and girls.

Keywords: *gender equality; local governance; institutionalization; gender-responsive budgeting; budget planning.*

Hyrje

Barazia gjinore është një parim i qeverisjes demokratike dhe i hartimit të politikave publike gjithëpërfshirëse. Megjithatë, përfshirja e saj në ligje, strategji dhe plane nuk garanton automatikisht ndryshim në mënyrën se si institucionet shpërndajnë burimet, ofrojnë shërbime dhe përcaktojnë prioritetet. Sfida analitike është të kuptohet nëse angazhimet normative përkthehen në procedura të qëndrueshme, përgjegjësi të qarta dhe financim të verifikueshëm.

Qeverisja vendore ka rëndësi të veçantë sepse bashkitë planifikojnë dhe ofrojnë shërbime që ndikojnë drejtpërdrejt në jetën e

komuniteteve. Politikat për kujdesin social, punësimin dhe sipërmarrjen, pjesëmarrjen publike, strehimin dhe parandalimin e dhunës mund të ndikojnë ndryshe te gratë dhe burrat. Për këtë arsye, integrimi gjinor kërkon që nevojat dhe pabarazitë të merren parasysh në të gjithë ciklin e politikave: nga identifikimi i problemit dhe planifikimi, te alokimi i burimeve, zbatimi dhe vlerësimi.

Planet Vendore të Veprimit për Barazinë Gjinore janë një mekanizëm për përkthimin e objektivave kombëtare në masa të përshtatura me kontekstin lokal. Por një plan i hartuar dhe i kostuar nuk është i barasvlershëm me një plan të financuar ose të zbatuar. Për të vlerësuar qëndrueshmërinë e tij, nevojitet të shqyrtohen kostot sipas fushave, burimet e identifikuara, hendeku financiar, lidhja me Programin Buxhetor Afatmesëm (PBA) dhe ekzistenca e treguesve që lejojnë të matet progresi.

Ky artikull fokusohet në shqyrtimin e Planit Vendor të Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030 në Bashkinë Korçë. Përzgjedhja e një rasti të vetëm mundëson shqyrtim të detajuar të mënyrës se si angazhimet e planit lidhen me strukturën financiare dhe mekanizmat institucionalë. Qëllimi nuk është të vlerësohet ndikimi përfundimtar i planit te gratë dhe vajzat, pasi kjo do të kërkonte të dhëna për zbatimin dhe rezultatet, por të shqyrtohet shkalla në të cilën dokumentacioni i planifikimit krijon kushtet për një zbatim të gjurmueshëm.

Pyetja kërkimore që udhëheq studimin është: Në çfarë mase Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore në Bashkinë Korçë e institucionalizon perspektivën gjinore përmes integrimit të saj në planifikimin e politikave, alokimin e burimeve financiare dhe mekanizmat e zbatimit e të monitorimit?

Kontributi i artikullit është i dyfishtë. Së pari, ai e trajton planin si instrument të qeverisjes dhe jo vetëm si dokument deklarativ. Së dyti, dallon mes kostimit, financimit të identifikuar, alokimit buxhetor dhe shpenzimit faktik, duke e vendosur elementin financiar në qendër të analizës.

2. Kuadri teorik dhe shqyrtimi i literaturës

2.1. Integrimi gjinor në politikat publike

Integrimi gjinor (gender mainstreaming) nënkupton përfshirjen sistematike të perspektivës gjinore në hartimin, zbatimin, monitorimin

dhe vlerësimin e politikave, në mënyrë që ndikimet e mundshme mbi gratë dhe burrat të merren parasysh që në fillim të procesit (Kwesiga & Ssendiwala, 2006). Kjo qasje shkon përtej programeve të veçanta për gratë: ajo kërkon rishikimin e politikave të përgjithshme dhe të mënyrës se si institucionet përcaktojnë prioritetet.

Moser (1993) thekson rëndësinë e lidhjes së analizës gjinore me planifikimin dhe identifikimin e nevojave praktike e strategjike. Në praktikë, kjo do të thotë se objektivat e përgjithshëm duhet të shoqërohen me evidencë mbi pabarazitë, grupe të identifikuara përfituese dhe ndërhyrje që adresojnë pengesat strukturore. Walby (2005) e trajton integrimin gjinor si strategji transformuese, por paralajmëron se rezultatet varen nga konteksti institucional dhe nga mënyra se si politika zbatohet. Prandaj, përfshirja e terminologjisë gjinore në dokumente nuk duhet ngatërruar me ndryshimin e praktikave institucionale.

Për nivelin vendor, ky dallim është thelbësor: perspektiva gjinore duhet të reflektohet në programet e shërbimeve, në planifikimin financiar, në përdorimin e të dhënave të ndara sipas gjinisë dhe në mekanizmat e llogaridhënies. Nëse këto elemente nuk lidhen me njëri-tjetrin, plani mund të mbetet i kufizuar në nivelin e deklarimit të synimeve.

Levy (1996) propozon rrjetin e institucionalizimit si mënyrë për të analizuar se si perspektiva gjinore integrohet në politikë dhe planifikim. Ky këndvështrim e trajton institucionalizimin si proces kompleks, që përfshin aktorët dhe përvojat e qytetarëve, angazhimet politike, strukturat organizative, procedurat, burimet, ekspertizën dhe mekanizmat e zbatimit. Përparësia e këtij modeli është se nuk e redukton institucionalizimin në ekzistencën e një strukture ose dokumenti të vetëm, por e shqyrton përmes marrëdhënieve ndërmjet elementeve.

Në këtë artikull, kuadri i Levy-t operacionalizohet përmes katër dimensioneve të lidhura me pyetjen kërkimore: (1) integrimi i objektivave gjinorë në planifikimin vendor; (2) përcaktimi i përgjegjësive dhe kapaciteteve institucionale; (3) lidhja e objektivave me kostot dhe burimet financiare; dhe (4) ekzistenca e treguesve, afateve dhe mekanizmave të monitorimit. Këto dimensione janë kategori analitike të përshtatura për rastin dhe nuk pretendojnë të përfaqësojnë të gjitha elementet e modelit origjinal.

2.3. Buxhetimi i përgjegjshëm gjinor

Buxhetimi i përgjegjshëm gjinor nuk nënkupton krijimin e një buxheti të veçantë për gratë. Ai përfshin analizimin e mënyrës se si politikat dhe shpenzimet publike ndikojnë te grupe të ndryshme gjinore dhe integrimin e kësaj analize në planifikimin, alokimin dhe vlerësimin e burimeve. Buxheti është instrument politik, sepse tregon cilat prioritete mbështeten me burime dhe në çfarë mase.

Në analizën e një plani vendor duhen dalluar katër kategori. E para është kostoja e vlerësuar e aktivitetit; e dyta, burimi i deklaruar i financimit; e treta, fondi i miratuar në dokumentet buxhetore; dhe e katërta, shpenzimi faktik. Një kosto e paraqitur në plan nuk provon se shuma është alokuar ose shpenzuar. Po kështu, kontributi i stafit ekzistues, ambienteve apo mjeteve në natyrë ka vlerë institucionale, por nuk është domosdoshmërisht financim shtesë në para.

Kjo ndarje është veçanërisht e rëndësishme në rastin e Korçës, ku plani paraqet një vlerë të konsiderueshme të kontributit të bashkisë, por dokumentacioni i analizuar nuk mjafton për ta trajtuar të gjithë këtë shumë si rritje të re të shpenzimeve buxhetore. Analiza, për rrjedhojë, shqyrton sa e qartë është lidhja mes kostimit të planit dhe buxhetimit vendor.

3. Metodologjia

3.1. Qasja dhe modeli i studimit

Studimi përdor qasje cilësore dhe modelin e studimit të rastit, me Bashkinë Korçë si njësi analize. Metoda kryesore është analiza e dokumenteve, e përshtatshme për shqyrtimin e objektivave, aktiviteteve, kostove, përgjegjësive dhe mekanizmave të monitorimit të përcaktuar në plan. Analiza është dokumentare dhe nuk pretendon të masë ndikimin real të aktiviteteve te përfituesit.

Burimi kryesor është Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030 i Bashkisë Korçë dhe informacioni i nxjerrë nga analiza e mëparshme e matricës së kostove dhe burimeve të financimit. Për të vlerësuar plotësisht lidhjen me PBA-në nevojitet krahasim me versionet zyrtare të PBA-së, aktet e miratimit dhe raportet e zbatimit.

3.3. Kategoritë analitike

Dokumentacioni u analizua sipas fushave të ndërhyrjes dhe burimeve të financimit. Më pas u shqyrtua shpërndarja relative e kostove dhe u krahasuan totalet e deklaruara me shumat e paraqitura në nënkategori. Në interpretim, mungesa e evidencës në dokumentacion trajtohet si mungesë e dokumentimit dhe jo si provë përfundimtare e mungesës së praktikës. Kufizimi kryesor është se të dhënat e kostimit nuk janë të barasvlershme me të dhënat e alokimit dhe realizimit buxhetor.

Tabela 1.

Dimensioni	**Treguesit e shqyrtuar**	**Pyetja analitike**
Planifikimi gjinor	Fushat e ndërhyrjes, objektivat, aktivitetet dhe grupet përfituese	A përkthehen prioritetet në masa të identifikueshme?
Përgjegjësia institucionale	Strukturat përgjegjëse, partnerët, afatet dhe treguesit	A mund të identifikohet kush zbaton dhe kur?
Integrimi financiar	Kostot sipas fushave, kontributi i bashkisë, donatorët dhe hendeku	A janë objektivat të kostuara dhe burimet e tyre të qarta?
PBA dhe zbatimi	Lidhja me PBA dhe evidenca e realizimit	A provohet kalimi nga kostoja e planifikuar te financimi dhe shpenzimi?
Monitorimi	Treguesit e rezultateve, raportimi dhe llogaridhënia	A mund të ndiqet progresi në mënyrë të verifikueshme?

4. Gjetjet empirike

4.1. Profili i planit dhe struktura e ndërhyrjeve

Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030 i Bashkisë Korçë synon të përkthejë objektivat e barazisë gjinore në masa të nivelit vendor dhe lidhet me Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021–2030. Sipas analizës së dokumentit, masat shoqërohen me tregues rezultatesh, struktura përgjegjëse, partnerë, afate kohore dhe kosto të parashikuara. Këto elemente krijojnë bazë për monitorim dhe lidhje me planifikimin financiar, megjithëse nuk provojnë vetvetiu zbatimin.

Plani organizohet në katër fusha kryesore: fuqizimi ekonomik dhe të drejtat ekonomike/sociale; pjesëmarrja dhe përfaqësimi në

vendimmarrje; liria nga dhuna ndaj grave dhe vajzave dhe dhuna në familje; si dhe integrimi gjinor në politikat vendore. Kjo strukturë kombinon ndërhyrjet që synojnë drejtpërdrejt gratë dhe vajzat me masa që synojnë ndryshimin e proceseve institucionale.

4.2. Shpërndarja e kostove sipas fushave

Tabela 2.

Fusha e ndërhyrjes	**Kosto e raportuar (lekë)**	**Pesha e raportuar**
I. Fuqizimi ekonomik dhe të drejtat ekonomike/sociale	1,837,652	4.2%
II. Pjesëmarrja dhe përfaqësimi në vendimmarrje	1,780,008	4.0%
III. Liria nga dhuna dhe dhuna në familje	38,449,034	87.3%
IV. Integrimi gjinor në politikat vendore	1,999,668	4.5%
Totali i tabelës së fushave	44,066,362	100%

Shpërndarja tregon një përqendrim shumë të lartë të kostos së planifikuar te Fusha III, e cila zë 87.3% të totalit të raportuar në tabelën e fushave. Fusha I, që lidhet me fuqizimin ekonomik dhe të drejtat ekonomike e sociale, përfaqëson 4.2%; Fusha II, për pjesëmarrjen në vendimmarrje, 4.0%; ndërsa Fusha IV, për integrimin gjinor në politikat vendore, 4.5%. Këto të dhëna sugjerojnë se plani i jep peshë të veçantë financiare mekanizmave të parandalimit, referimit dhe adresimit të dhunës.

Brenda Fushës III, kostoja e raportuar për forcimin dhe rritjen e efikasitetit të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit është 35,849,016 lekë; për zvogëlimin e stereotipeve gjinore, praktikave të dëmshme dhe diskriminimit janë 2,250,578 lekë; dhe për fuqizimin e grave, të rejave dhe të rinjve për komunitete të sigurta janë 349,440 lekë. Kjo strukturë tregon se pjesa më e madhe e financimit të kësaj fushe lidhet me mekanizmin e referimit. Për ta interpretuar si prioritet të politikës vendore, megjithatë, duhet shqyrtuar nëse kostoja

përfaqëson shërbime të vazhdueshme, burime njerëzore ekzistuese, kosto në natyrë apo shpenzime të reja.
Fusha IV ka rëndësi të veçantë për pyetjen e institucionalizimit, sepse përfshin rritjen e përgjegjshmërisë dhe transparencës së bashkisë (459,252 lekë) dhe integrimin gjinor e buxhetimin e përgjegjshëm gjinor (1,540,416 lekë). Pesha e saj prej 4.5% është dukshëm më e vogël se ajo e Fushës III. Kjo nuk provon automatikisht dobësi institucionale, por ngre pyetjen nëse burimet dhe mekanizmat e planifikuar janë të mjaftueshëm për të mbështetur integrimin gjinor në të gjitha programet vendore.

4.3. Burimet e financimit dhe hendeku financiar

Tabela 3.

Burimi i financimit	**Shuma e raportuar (lekë)**	**Pesha e raportuar**
Bashkia Korçë	35,269,876	80.0%
Donatorë të konfirmuar	765,104	1.7%
Hendeku financiar	8,021,382	18.2%
Totali i paraqitur në tabelën e financimit	44,066,362	100%

Sipas tabelës së financimit, rreth 80% e kostos së planit i atribuohet Bashkisë Korçë, 1.7% donatorëve të konfirmuar, ndërsa 18.2% paraqitet si hendek financiar. Kjo strukturë tregon pronësi të konsiderueshme institucionale në nivel planifikimi, por gjithashtu se një pjesë e masave kërkon sigurim të mëtejshëm të burimeve. Pesha e vogël e financimit të konfirmuar nga donatorët nënkupton se realizimi nuk mund të mbështetet vetëm te ky burim.
Megjithatë, shuma e lidhur me Bashkinë Korçë nuk duhet interpretuar e gjitha si fond i ri cash. Në dokumentacionin e analizuar sqarohet se kontributi i bashkisë mund të përfshijë staf ekzistues, ambiente, mjete dhe kontribute në natyrë. Këto burime kanë vlerë reale për zbatimin, por duhet të dallohen nga fondet shtesë që kërkojnë alokim në buxhetin vjetor. Pa këtë ndarje, rrezikohet mbivlerësimi i burimeve të disponueshme për zbatimin e aktiviteteve.

4.4. Lidhja me PBA-në

Një element i rëndësishëm është se dokumenti i buxhetit dhe PBA-së së Bashkisë Korçë e trajton shprehimisht buxhetimin gjinor dhe deklaron se në buxhetin e vitit 2026 janë planifikuar aktivitete sipas PVVBGJ-së 2025–2030. Dokumenti parashikon gjithashtu që financimi i këtyre aktiviteteve të mbështetet nga bashkia dhe nga donatorë apo palë të treta. Ky formulim përbën një tregues pozitiv të përputhshmërisë formale ndërmjet planifikimit strategjik dhe atij buxhetor. Megjithatë, deklarimi i përgjithshëm se aktivitetet janë planifikuar sipas planit gjinor nuk provon automatikisht se secila masë e planit është përfshirë në PBA, se ka një fond të përcaktuar ose se financimi është i garantuar.

Nr.	Fusha e ndërhyrjes në PVVBGJ	Elementet që duhet të pasqyrohen në PBA	Evidenca e identifikuar	Vlerësimi i përputhshmërisë
1	Shërbimet sociale dhe mbrojtja nga dhuna me bazë gjinore	Shërbimet sociale, mbështetja për viktimat e dhunës, strehimi emergjent, referimi dhe koordinimi institucional.	PBA-ja përfshin objektiva për shërbimet sociale dhe aktivitete që lidhen me parandalimin e dhunës. Lidhja e drejtpërdrejtë me financimin e secilës masë kërkon verifikim të mëtejshëm.	E pjesshme
2	Fuqizimi ekonomik i grave	Masa për rritjen e aksesit të grave në shërbime, burime dhe mundësi ekonomike.	Fuqizimi ekonomik i grave përmendet në objektivat e dokumentit buxhetor. Megjithatë, nuk përcaktohen fondet konkrete që mbështesin këto masa.	Strategjike e deklaruar

Nr.	Fusha e ndërhyrjes në PVVBGJ	Elementet që duhet të pasqyrohen në PBA	Evidenca e identifikuar	Vlerësimi i përputhshmërisë
3	Pjesëmarrja e grave në vendimmarrje	Aktivitete për rritjen e pjesëmarrjes së grave, konsultimin publik dhe përfaqësimin e tyre në proceset vendimmarrëse.	Përputhshmëria kërkon identifikimin e aktiviteteve konkrete dhe të alokimeve buxhetore përkatëse në PBA.	E paprovuar në nivelin e masave konkrete
4	Integrimi gjinor në politikat vendore	Tregues të ndarë sipas gjinisë, objektiva të matshëm, përgjegjësi institucionale dhe mekanizma monitorimi.	PBA-ja trajton buxhetimin gjinor dhe përmban referenca për planifikimin e aktiviteteve sipas PVVBGJ-së për vitin 2026. Mungojnë produktet dhe fondet buxhetore.	Formale e konfirmuar
5	Buxhetimi gjinor dhe monitorimi financiar	Lidhja ndërmjet masave të PVVBGJ-së, produkteve buxhetore, kostove dhe burimeve të financimit.	Dokumentacioni përmban referencë të shprehur ndaj PVVBGJ-së, por nuk është verifikuar plotësisht mbulimi financiar i secilës masë të planit.	E pjesshme

Burimi: Përpunim bazuar në PVVBGJ-në e Bashkisë Korçë 2025–2030 dhe dokumentet e Buxhetit 2026 dhe PBA-së 2026–2028.

4.5. Përgjegjësitë, treguesit dhe monitorimi

Sipas analizës së planit, aktivitetet janë të shoqëruara me struktura përgjegjëse, partnerë, afate dhe tregues rezultatesh. Këto elemente janë parakushte të rëndësishme për llogaridhënie, sepse mundësojnë identifikimin e institucionit përgjegjës dhe të kohës kur pritet të realizohet aktiviteti. Gjithsesi, ekzistenca e treguesve në plan duhet dalluar nga publikimi i raporteve të rregullta që tregojnë ecurinë e tyre.

Për të vlerësuar funksionimin e monitorimit, do të nevojitej të shqyrtohej nëse treguesit kanë vlera bazë, objektiva vjetore, burime të përcaktuara të të dhënave dhe përgjegjësi për raportim. Treguesit e aktivitetit, si numri i trajnimeve ose takimeve, nuk janë të barasvlershëm me treguesit e rezultateve, si përmirësimi i aksesit në shërbime apo ndryshimi i praktikave institucionale. Ky dallim është i rëndësishëm për të mos e vlerësuar suksesin vetëm në bazë të aktiviteteve të kryera.

5. Diskutimi

Gjetjet paraprake tregojnë se Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore në Bashkinë Korçë ka disa karakteristika që favorizojnë institucionalizimin: fusha të përcaktuara të ndërhyrjes, kosto të identifikuara, struktura përgjegjëse dhe tregues. Këto elemente e tejkalojnë një deklaratë të përgjithshme politike dhe krijojnë bazën për një sistem monitorimi. Megjithatë, kuadri i Levy-t nxit shqyrtimin e marrëdhënieve mes elementeve, jo vetëm praninë e tyre.

Përqendrimi i kostos te Fusha III tregon se adresimi i dhunës ndaj grave dhe vajzave ka peshë të konsiderueshme në planin e Korçës. Ky prioritet mund të pasqyrojë rëndësinë e shërbimeve të mbrojtjes dhe koordinimit ndërinstitucional. Megjithatë, krahas peshores financiare, duhet vlerësuar nëse fushat e tjera—fuqizimi ekonomik, pjesëmarrja në vendimmarrje dhe integrimi gjinor në politikat vendore—kanë burime dhe mekanizma të mjaftueshëm për të prodhuar ndryshime të qëndrueshme. Një peshë e ulët financiare nuk tregon vetvetiu se fusha është më pak e rëndësishme, por kërkon interpretim në raport me natyrën e aktiviteteve dhe përdorimin e burimeve ekzistuese.

Nga këndvështrimi i buxhetimit të përgjegjshëm gjinor, çështja kryesore nuk është vetëm sa para i atribuohen planit, por sa nga këto para janë fonde shtesë, sa janë kontribute në natyrë, cilat janë të

konfirmuara dhe cilat mbeten të pambuluara. Identifikimi i hendekut financiar prej 8,021,382 lekësh tregon se plani njeh ekzistencën e nevojës për mobilizim të burimeve. Por për të kuptuar rëndësinë e këtij hendeku duhet të sqarohet nëse ai përfshin aktivitete prioritare, shërbime të vazhdueshme apo masa që mund të realizohen me burime ekzistuese.

Në lidhje me PBA-në, evidenca e disponueshme mbështet nevojën për lidhje të drejtpërdrejtë ndërmjet kostimit të planit dhe procesit buxhetor, por nuk mjafton për të pohuar se të gjitha masat janë buxhetuar. Kjo e bën të domosdoshëm dallimin midis angazhimit për të kërkuar financim në PBA dhe dokumentimit të alokimit real. Plani krijon disa parakushte të institucionalizimit, ndërsa shkalla e institucionalizimit financiar dhe e zbatimit mbetet e kushtëzuar nga përcaktimi në mënyrë të qartë i fondeve dhe i raporteve të realizimit.

Kufizimi kryesor i këtij studimi është mbështetja te dokumentacioni i planifikimit dhe te të dhënat e kostimit, pa një analizë të plotë të shpenzimeve faktike dhe të rezultateve. Prandaj, gjetjet nuk duhet të interpretohen si vlerësim i ndikimit të planit. Ato përbëjnë vlerësim të planifikimit dhe të gatishmërisë dokumentare për zbatim.

6. Përfundime dhe rekomandime

Artikulli shqyrtoi në çfarë mase Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030 i Bashkisë Korçë e institucionalizon perspektivën gjinore përmes planifikimit, financimit, përgjegjësive dhe monitorimit. Analiza tregoi se plani paraqet katër fusha të ndërhyrjes, kosto të parashikuara dhe elemente organizative që mund të mbështesin zbatimin. Në veçanti, adresimi i dhunës ndaj grave dhe vajzave përbën pjesën dominuese të kostos së raportuar.

Megjithatë, gjetjet tregojnë se ekzistenca e një plani të kostuar nuk mjafton për të konfirmuar institucionalizim të plotë. Së pari, kontributi i bashkisë duhet të ndahet qartë në fonde cash, staf dhe burime në natyrë dhe së dyti, lidhja me PBA-në duhet të përcaktohet me shifra konkrete financiare, jo vetëm të përmendet si mundësi financimi.

Në përgjigje të pyetjes kërkimore, përfundimi paraprak është se plani krijon një bazë formale dhe pjesërisht të operacionalizuar për institucionalizimin e perspektivës gjinore, por në evidencat e shqyrtuara mungon shkalla e financimit faktik.

Rekomandime

1. Të ndahet kontributi i bashkisë në fonde të reja buxhetore, kosto të stafit ekzistues dhe kontribute në natyrë, për të shmangur paraqitjen e tyre si kategori të barasvlershme.
2. Të lidhet çdo aktivitet i planit me programin përkatës të PBA-së, duke përfshirë kodin e programit, vlerën, burimin e financimit dhe statusin e alokimit.
3. Të publikohen raporte periodike që dallojnë aktivitetet e planifikuara, aktivitetet e realizuara, fondet e alokuara dhe shpenzimet faktike.
4. Të përforcohen treguesit e rezultateve, duke vendosur vlera bazë, objektiva vjetore, burime të dhënash dhe struktura përgjegjëse për raportim.
5. Të monitorohet ekuilibri ndërmjet fushave të ndërhyrjes, duke shqyrtuar në mënyrë të veçantë nëse fuqizimi ekonomik, pjesëmarrja në vendimmarrje dhe integrimi gjinor në politikat vendore kanë mbështetje të mjaftueshme për objektivat e përcaktuara.

Referenca

Council of Europe. (1998). Gender Mainstreaming: Conceptual Framework, Methodology and Presentation of Good Practices. Strasbourg: Council of Europe.

European Institute for Gender Equality (EIGE). (2019). Gender Budgeting: Mainstreaming Gender into the EU Budget and Macroeconomic Policy Framework. Vilnius: EIGE.

Kwesiga, C. J., & Ssendiwala, N. E. (2006). Gender mainstreaming in the university context: Prospects and challenges at Makerere University, Uganda. Women's Studies International Forum, 29, 592–605. https://doi.org/10.1016/j.wsif.2006.10.002

Levy, C. (1996). The Process of Institutionalising Gender in Policy and Planning: The "Web" of Institutionalisation. Working Paper No. 74. London: Development Planning Unit, University College London.

Moser, C. O. N. (1993). Gender Planning and Development: Theory, Practice and Training. London: Routledge.

Republic of Albania, Ministry of Health and Social Protection. (2021). National Strategy for Gender Equality 2021–2030. Tirana.

Walby, S. (2005). Gender mainstreaming: Productive tensions in theory and practice. Social Politics: International Studies in Gender, State & Society, 12(3), 321–343.

Bashkia Korçë. (2025). Plani Vendor i Veprimit për Barazinë Gjinore 2025–2030.
Bashkia Korçë. Programi Buxhetor